

Jezus v svojem času

9. poglavje: Zadnji dnevi

Ponedeljek

V ponedeljek se je Jezus vrnil v mesto. »Vsak dan je učil v templju. Vélíki duhovniki, pismouki in prvaki ljudstva pa so iskali priložnost, da bi ga umorili, vendar niso našli načina, da bi mu kaj storili, kajti vse ljudstvo se ga je oklepalo, ko ga je poslušalo« (Lk 19,47.48).

Jeruzalem je nudil tedaj, o praznikih, nenavadno živahno sliko. Po vseh potih so hitele k oltarju pravega Boga karavane pobožnih romarjev. V vsaki hiši so bili natlačeni gostje, po okoliških vrtovih, po višavju in po gričih pa so zrasli med vinogradi in oljkami šotori. Iz Galileje je prišel Antipa. Iz Cezareje ob morju je prišel rimski upravitelj Poncij Pilat. Ob velikonočnih dnevih je imel navado, da je osebno stoloval v Antoniji, ker je bil gotovo nezaupljiv do judovskih množic, ki se tako hitro razburijo; žena ga je morda spremljala iz radovednosti. Po ozkih ulicah prestolnice, predvsem v četrti, ki je obdajala tempelj, se je prerivala in mrgolela judovska množica, iz katere se je dvigal ostri vonj ter se je iz hrupa ljudi in meketanja kakih dvesto tisoč jagnjet dvigalo petje psalmov po napevu "Košuta zarje" ali "Golobica z daljnih terebint".

Zaporedje dogodkov teh dni je precej dobro označeno v evangeliju, posebno v Markovem, čeprav ni razumljivo, zakaj je večina njih preložena na torek. Vsekakor se je lahko znajti v tem, kar je bistveno. Jezus je že zgodaj zapustil ležišče, kjer je prebil noč, prijateljski dom v Betaniji (pri Marti in Mariji? pri Simonu Gobavcu?) ali podeželsko hišo v Getsemaniju, kjer ga bomo videli na veliki četrtek zvečer. Ko pride v tempelj, pobožni Judje že molijo tam, z rokami, dvignjenimi nad glavo, litanije osemnajstih blagoslovov. Okoli njega se polagoma zbere množica, ki ga poslušá. Jezus govori neumorno: vsa vprašanja, ki mu jih zastavijo, vse, kar se zgodi, mu je dobrodošlo, da jih poučuje.

Tako se zgodi v ponedeljek zjutraj na poti nekaj precej¹ nerazumljivega. Matej in Marko govorita o tem nekoliko različno. »Ko se je Jezus zjutraj vračal v mesto, je

postal lačen. Ob poti je zagledal smokvino drevo in šel k njemu, toda na njem ni našel drugega kot listje. Rekel mu je: »Naj ne bo nikoli več sadu na tebi!« (Mt 21,18-19; Mr 11,12-15). Nenavadno prekletstvo: koliko črnila je že stalo razlagalce! Prvič, ali je mogoče, da rodi smokva spomladi? O tem so se zelo prepirali: razprava Šabbat v talmudu bo pokazala nekega dne rabija, ki jesta sveže smokve v ponedeljek po veliki noči v Jeruzalemu, razprava Orla pa bo povedala, da je to v adarju, to je marca ali aprila. Torej bi moglo iti za divje ali izrojene smokve, ki poženo samo listje. Vprašanje se zdi, da je rešil Marko, ki je odločil: »Ni bil namreč čas za smokve« (11,13) Kaj potem pomeni prekletstvo, ki je takoj imelo učinek? Smokva se je namreč posušila - pri Mateju takoj - pri Marku, ki omenja, da so jo učenci naslednje jutro našli suho, čez noč. Gre za edini primer tako imenovanega "čudeža za kazen", o katerem govori kanonični evangelij; v apokrifih imamo podobne primere. Zgodil se je, kar je že samo po sebi čudno, na drevesu, vrh tega na pošteni smokvi, ki tako zgodaj spomladi ni bila dolžna roditi sadu! Resnični nauk je takoj nato dal o tem Jezus: »Resnično, povem vam: Če boste imeli vero in ne boste dvomili, boste delali ne samo to, kar se je zgodilo s tole smokvo, ampak tudi če boste rekli tej gori: ›Vzdigni se in se vrzi v morje,‹ se bo zgodilo. Če boste verovali, boste prejeli vse, kar boste prosili v molitvi« (Mt 21,21; Mr 11,23). Vendar moremo obenem s tem dopustiti tudi preroško razlago. V zgodbi vidimo eno od simboličnih, včasih nenavadnih dejanj, s katerimi so imeli veliki navdihnjenjenci običaj napovedati žalosten dogodek. Tako je Jeremija kupil pri lončarju posodo in jo slovesno razbil (19), Ezekijel pa si je z mečem obril brado in lase (5). Prekleta smokva je Izrael, ves pokrit z listi zakonskih predpisov, vendar brez sadov ljubezni, Izrael, ki bodo o njem še isti dan jasno govorile tri prilike.

»Nekdo je imel dva sina. Stopil je k prvemu in rekel: ›Sin, pojdi danes delat v vinograd!‹ Ta je odgovoril: ›Nočem.‹ Toda pozneje se je premislil in šel. Stopil je k drugemu in rekel isto. Ta je odgovoril: ›Grem, gospod,‹ vendar ni šel. Kateri od teh dveh je izpolnil očetovo voljo?« Bossuet, ki razlaga to mesto, vidi v njem globok psihološki nauk: »Veliki zločini često niso tako daleč od pokore kakor prazna in brezplodna vljudnost.« Jezus dobro ve, koliko zle volje in upora se skriva tudi v srcu najboljšega kristjana, vendar ima tisočkrat raje grešnika, dobrega grešnika, ki mu je žal, kakor hinavca, ki hlini, da se je uklonil, v duši pa goji polno odpora. Poslušaj, Izrael! »Cestninarji in vlačuge pojdejo pred vami v Božje kraljestvo ...« (Mt 21,28-32).

Zdi se, da misel na odpor Izraela ne zapusti Jezusovega duha. Zaradi njega je

prejšnji večer zaihtel; k njemu se neprestano vrača. Neizmerna bolečina razočarane ljubezni. Čez dan se še enkrat povrne k priliki o vinogradu: ali se morejo motiti o njegovem namenu Judje, ki poznajo Sveto pismo? »Hiša Izraelova je vinograd Gospoda nad vojskami ...« so slovite Izaijeve besede (5,7). Vinograd, od katerega je pričakoval odlično vino, pa je dal samo kislico. Kdo od navzočih ni spoznal viničarjev, ki jim je gospodar zaupal svoje najboljše trte, stiskalnico in vinsko klet, ki pa po trgatvi odklonijo, da bi karkoli dali, pretepejo hlapce, ki jim jih pošljejo, in končno ubijejo samega dediča, gospodarjevega ljubljene sina? Namig je tako jasen, da je tedaj, ko Jezus sklene, da bodo poklicani drugi viničarji, da nadomeste ubijalce, slišati vzklik: »Bog ne daj!« Jezus pa je še bolj jasen. »On pa se je ozrl po njih« ter - ni si težko zamisliti strašnega veličastva, ki je razlito po njegovem obrazu - navedel psalm (117,22) in »vzkliknil: ›Ali niste nikoli brali v pismu: Kamen, ki so ga zidarji zavrgli, je postal vogalni kamen; Gospod je to naredil in čudovito je v naših očeh.« Zato vam pravim: Vzelo se vam bo Božje kraljestvo in dalo ljudstvu, ki bo obrodilo njegove sadove« (Mt 21,33-46; Mr 12,1-12; Lk 20,9-19).

Človek bi rekel, da Jezus, zdaj ko se je odločil, da ne bo več čakal, namenoma izziva Jude, da bi pokazal svojim rojakom vso njihovo odgovornost. Lahko odbijejo priti na gostijo, kamor jih Bog vabi, lahko dajejo prednost svojemu delu, svoji kupčiji in nekateri od njih celo pobijejo kraljeve služabnike, toda ne smejo se čuditi, če bodo videli na svojem mestu druge povabljenke, vse narode sveta, nabrane vsevprek po cestah, pri velikem ribolovu evangelizacije sveta! (Mt 22,1-14).

Nauk ni padel v prazno, ampak je silovito razgibal množice, zbrane po tempeljskih dvoriščih. Veliki zbor, ki je bolj ko kdajkoli mislil na to, da bi se znebil Jezusa, pa si ga ni upal zgrabiti sredi njegovih pristašev; skušal mu je nastaviti past. Poslali so k Preroku odposlanstvo, ki ga je vprašalo, na kakšno oblast se sklicuje, da govori in dela tako. Končno, narediti s prevračanjem miz menjalcev in kurnikov za golobe pohujšanje v temp- liu, javno žaliti izraelski narod... »S kakšno oblastjo to delaš? Kdo ti je dal oblast?« Vprašanje je bilo spretno zastavljeno: ali bo rekel Jezus, da dela v božji moči, poslan od Boga? S tem bo zagrešil bogokletje. Se bo izmikal? To bo zelo škodovalo njegovemu ugledu. Toda, četudi Jezus običajno prezira metode farizejskega razpravljanja, jih zna včasih tudi uporabiti, celo z nekakšno kmečko zvijačnostjo. »Tudi jaz vas bom vprašal neko stvar. Če mi to poveste, vam bom tudi jaz povedal, s kakšno oblastjo to delam. Od kod je bil

Janezov krst. Iz nebes ali od ljudi?« Ti pa so premišljevali sami pri sebi in govorili: »Če rečemo: ›Iz nebes,‹ nam bo rekel: ›Zakaj mu torej niste verjeli?‹ Če pa rečemo: ›Od ljudi,‹ se bojimo množice, kajti Janeza imajo vsi za preroka.« Zato so odgovorili Jezusu: »Ne vemo.« In on jim je rekel: »Tudi jaz vam ne povem, s kakšno oblastjo to delam.« (Mt 21,23-27; Mr 11,27-33; Lk 20,1-8). Samoumevno, da so bili po takih trenjih njegovi sovražniki le še bolj odločeni, da ga uničijo. Ko so slišali priliko o morilskih viničarjih, so hoteli celo planiti nanj, da bi ga zgrabili, ker so le predobro razumeli, kam meri. Vendar jih je strah pred ljudstvom zadržal.